

RAHANDUSMINISTEERIUM

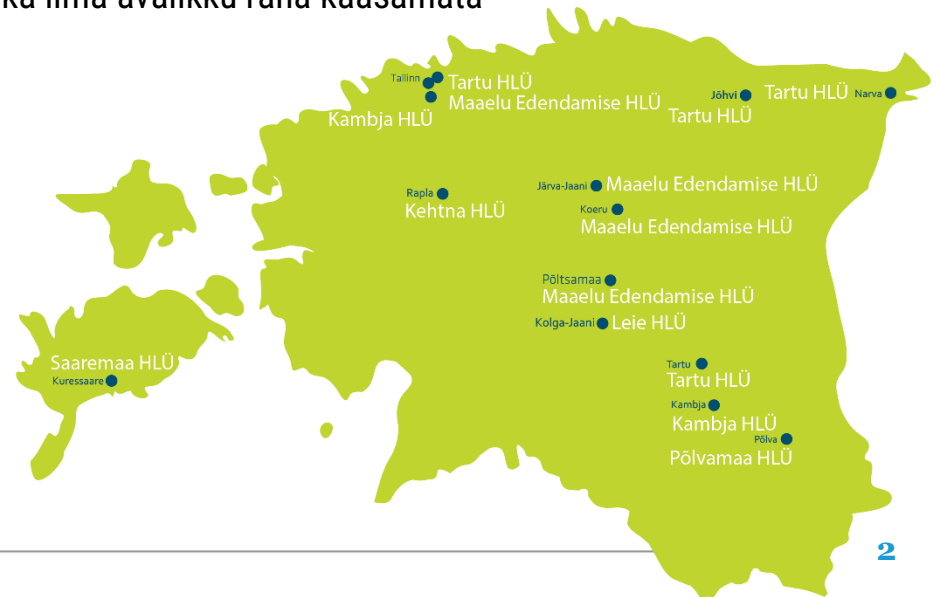
Hoiu-laenuühistu seaduse muudatused eelõu (671 SE):

RAHANDUSKOMISJON – 10. JUUNI 2025

Hoiu-laenuühistud arvudes

Peamised näitajad:

- Ühistute arv on vähenenud – järgi on 12 tükki (2 aastat tagasi oli 21 ühistut)
- Liikmeid kokku 12 177 (näiteks 2020. a. oli kokku ca 16 000 liiget)
- Lõpetanud on just väiksemad ja piirkondlikud ühistud – Kehtna, Saaremaa, viimati ka Põlva
- Varade maht kokku 137 mln eurot, **millest 3 suuremat** (Tartu HLÜ, Tallinna HLÜ ja Eesti Hoius HLÜ) moodustavad 80%
- **Suuremad ühistud tegutsevad üle Eesti – ei sobitu ühistute moodustamise algse ideega**
- **2010. aastal laiendati seadusega HLÜ-de tegutsemise võimalusi, samas põhinõuded jäid samaks**
- **Küsitav on ühistute ärimudeli jätkusuutlikkus:**
 - lubatakse pankadega võrreldes kõrgemaid hoiuseintresse
 - laene antakse eelkõige ettevõtetele, samas tähtajaks tasumata laenude osakaal on pidevalt kasvanud (üle 60 päevased viivislaenud) – 2025. a. märtsi lõpus oli see 5,1% (2 aastat tagasi oli see 2,3%)
 - kinnisvara võib arendada või tuulikutesse investeerida ka ilma avalikku raha kaasamata

Hoiu-laenuühistute regulatsiooni muutmise põhjused

Miks on vaja seadust muuta – puudulik kontroll ja mitmed probleemsed kaasused:

- **ühistu liikmete poolne kontroll ei toimi:**
 - liikmed samastatavad tavaliste pangaklientidena, paljud liikmed ka vanemaealised
 - soovitakse saada võrreldes pangahoiusega kõrgemat intressi, kuid ei tajuta, et puudub riiklik finantsjärelevalve ja Tagatisfondi kaitse
- Rahapesu Andmebüroo (RAB) annab loa, kuid RABi järelevalve piirdub rahapesu tõkestamisega
- **mitmed pankrotikaasused** (sh investeerimiskelmus, omistamine) – ERIAL, Eesti Arengu HLÜ, Intus
- kaks HLÜ-d ei ole oma tegevust RAB-s üldse registreerinud (Raha on Vaba HLÜ ja Unioneed HLÜ)
- ühistute revisjonikomisjonid ei ole kahjujuhtumeid suutnud ära hoida
- tegutsevad ühistud on viivitanud hoiuste väljamaksmisega
- osad ühistud jätnud esitamata majandusaasta aruanded, audiitorid ei ole kontrolli läbi viinud

Lahendused:

- **Finantsinspektsiooni järelevalve** (järgmisel slaidil täpsemalt), Rahapesu Andmebüroo finantsjärelevalvet ei tee
- Keskühistu mudel – järelevalve iseenda üle ei toimi
- Mõistlik rakendusperiood 2026 – 2029, mitte liialt venitada

Hoiu-laenuühistute regulatsiooni muutmise sisu

I etapp 2026. a. algus

- uusi hoiulaenuühistuid asutada ei saa
- hoiuseintresside reklaam keelatakse
- tuleb anda ühistu liikmele rohkem infot – näiteks tema hoiuse seis, kellele ühistu raha välja laenab, audiitori arvamus
- sisseastumismaks tõuseb 6 euro pealt 40 eurole, osamaksu määr tõuseb 30 euro pealt 50 eurole

II etapp 2026. a. 1. juuli

- uusi hoiuselepinguid ei saa enam sõlmida ega uusi tarbijalaene väljastada
- olemasolevate lepingute tähtaega ei või pikendada
- volitamise piiramine – juhatuse liige saab esindada mitte rohkem kui 25 liiget (praegu 50)
- osakapitali määr tõuseb 31 950 eurolt 125 000 euro peale
- piiratakse laenamist finantsasutustele
- täiendatakse nõudeid auditile ja revisjonikomisjonile

III etapp 2029. a. 1. jaanuar

Kolm võimalust kuidas jätkata:

- a) **ühistupanga või panga** vormis (FI tegevusluba ja pangandusnõuded + Tagatisfondi kaitse)
- b) makseasutuse või krediidiandjana (FI tegevusluba ja madalamad nõuded kui pankadel)
- c) tavalise tulundusühistuna (võib anda laene ettevõtetele, muid finantsteenuseid osutada ei või)

Protseduur:

- ühistud peavad esitama hiljemalt 2027. a. 1. jaanuariks FI-le tegevusloa taotluse
- need, kes taotlust ei esita: FI esitab kohtule HLÜ sundlõpetamise nõude 2029. a. 1. märtsiks